

Sygn. akt II Ca 1127/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2018 roku

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Cezary Klepacz**

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 27 września 2018 roku w K.

sprawy z powództwa (...) spółki z o.o. w G.

przeciwko A. G.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej od wyroku Sądu Rejonowego w Pińczowie z dnia 10 maja 2018 roku, sygn. akt I C 83/18

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II (drugim) w ten sposób, że zasądza od A. G. na rzecz (...) spółki z o.o. w G. kwotę 2.791,43 (dwa tysiące siedemset dziewięćdziesiąt jeden 43/100) złotych;**
- 2. odrzuca apelację do kwoty 2.901,01 (dwa tysiące dziewięćset jeden i 1/100) złotych oraz co do kosztów procesu za pierwszą instancję;**
- 3. oddala apelację w pozostałej części;**
- 4. zasądza od A. G. na rzecz (...) spółki z o.o. w G. kwotę 77,50 (siedemdziesiąt siedem 50/100) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt II Ca 1127/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 maja 2018 roku, sygn. akt I C 83/18, Sąd Rejonowy w Pińczowie zasądził od A. G. na rzecz (...) spółki z o.o. w G. kwotę 2.901,01 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 25 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty (pkt I), oddalając powództwo w pozostałej części (pkt II) oraz nadał wyrokowi w pkt I rygor natychmiastowej wykonalności (pkt III) i nie obciążył pozwanej kosztami procesu (pkt IV).

Apelację od tego orzeczenia w części, tj. w zakresie pkt II, wywiodła powódka, zarzucając naruszenie:

- art. 353¹ w zw. z art. 58, 720 i 65 § 2 k.c. oraz art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim, co doprowadziło do błędnego przyjęcia, że strony nie mogły w granicach swobody umów postanowić, że wynagrodzeniem za udzielenie kapitału będzie prowizja w wysokości ustalonej w umowie pożyczki;
- art. 385¹ § 1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie, wskutek błędnego przyjęcia, że postanowienia umowy pożyczki w zakresie dotyczącym wysokości prowizji mogą być uznane za niedozwolone klauzule umowne, podczas gdy prowizja stanowi główne świadczenie pożyczkobiorcy, a prawidłowa interpretacja postanowień umownych prowadzi

do uznania, że nie kształtują one praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami ani nie naruszają rażąco jego interesów;

3. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak możliwości dokonania oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia, co uniemożliwia przeprowadzenie kontroli apelacyjnej, w szczególności przez brak wyjaśnienia wszystkich przesłanek kontroli dokonywanej na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. i zaniechanie wyjaśnienia, dlaczego prowizja nie stanowi głównego świadczenia stron;

4. art. 36a w zw. z art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim i błędne uznanie, że ustalona prowizja stanowi niedozwoloną klauzulę umowną, podczas gdy jest niższa aniżeli maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu;

5. art. 213 § 2 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie uznania roszczenia przez pozwaną;

6. art. 233 § 1 k.p.c. przez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego i przyjęcie, że postanowienia umowne dotyczące prowizji stanowią niedozwolone klauzule umowne.

Wskazując na to, wniesiono o zmianę wyroku i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 8.986,37 zł oraz kosztów procesu za obie instancje; ewentualnie o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna.

Nietrafny jest zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., gdyż uzasadnienie wyroku zostało sporządzone zgodnie z wymogami tej regulacji. Ustalenia faktyczne sformułowano kategorycznie, wskazano dowody stanowiące podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, a także podano podstawę prawną orzeczenia i wykładnię powołanych przepisów.

Wadliwie skonstruowano zarzut poczynienia przez Sąd pierwszej instancji ustaleń sprzecznych z materiałem dowodowym, wskutek naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., gdyż błędna kwalifikacja postanowień umowy, jako niedozwolonych klauzul z art. 385¹ § 1 k.c., może być jedynie uznana za naruszenie prawa materialnego poprzez nieprawidłową subsumpcję, co zresztą również podniesiono w apelacji.

Odnosnie do regulacji art. 213 § 2 k.p.c., należy wyjaśnić, że uznanie powództwa stanowi jednocześnie oświadczenie wiedzy i woli, gdyż wyraża ono procesową rezygnację pozwanego z obrony i jednocześnie przyznanie, że powodowi przysługuje określone żądanie. Powinno być ono jednak stanowcze i bezwarunkowe, a sąd jest nim związany, o ile nie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego i nie zmierza do obejścia prawa. Pozwana na rozprawie w dniu 10 maja 2018 roku stwierdziła, że wie, iż pożyczki nie spłaciła i chce ją uregulować, ale jednocześnie zaprzeczyła, aby pożyczka kwotę 9.918,72 zł, gdyż była przekonana, że była to kwota 4.100 zł, a spłata wraz z odsetkami miała wynieść 6.000-7.000 zł. Ponadto uznanie powództwa sankcjonowałoby postanowienia umowne zmierzające do obejścia prawa, o czym w dalszej części uzasadnienia.

Należy zgodzić się z apelującym, że samo zastrzeżenie przez strony w umowie pożyczki z dnia 11 października 2016 roku, nr (...) prowizji, jako wynagrodzenia za korzystanie z kapitału, nie narusza art. 353⁽¹⁾ w zw. z art. 58, 720 i 65 § 2 k.c. oraz art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1528). Przy uwzględnieniu natomiast, że prowizja jest świadczeniem głównym pożyczkobiorcy, należność ta nie podlega badaniu przez pryzmat przesłanek z art. 385⁽¹⁾ k.c.

Każdorazowo natomiast prowizja podlega ocenie – z jednej strony, czy nie jest nieproporcjonalna do korzyści uzyskanych przez konsumenta, a z drugiej, czy nie powoduje niczym nieuzasadnionego przysporzenia po stronie instytucji kredytowej. Istotne jest bowiem, aby nie powodowała ona nadmiernego obciążenia konsumenta

pozaodsetkowymi kosztami związanymi z zawarciem umowy, nie znajdującego uzasadnienia w wydatkach poniesionych w związku z przygotowaniem umowy i jej realizacji oraz w pokryciu szacowanego nakładu pracy wynikającego z oceny ryzyka niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez kredytobiorcę i konieczności dochodzenia roszczeń na drodze sądowej i egzekucyjnej, które nie mogą być rekompensowane wyłącznie zastrzeżeniem odsetek za opóźnienie.

Dla ułatwienia tej oceny do ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim wprowadzono z dniem 11 marca 2016 roku art. 36a) przewidujący sposób określenia maksymalnego poziomu pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego, jako narzędzie służące obiektywnej weryfikacji tego rodzaju postanowień umownych. Przy zastosowaniu wskazanego w tym przepisie wzoru oblicza się bowiem dopuszczalną wysokość prowizji, przy uwzględnieniu sumy pożyczki i okresu kredytowania. Jedną ze zmiennych jest tu całkowita kwota kredytu, którą zdefiniowano w art. 5 pkt 7 cyt. ustawy jako maksymalną kwotę wszystkich środków pieniężnych nieobjmujących kredytowanych kosztów kredytu, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt.

W umowie głównej stron z dnia 11 października 2016 roku nie zamieszczono postanowienia, że prowizja w kwocie 5.818,72 zł jest od razu potrącana z udzielonej pożyczki w kwocie 9.918,72 zł, co skutkowałoby uznaniem tej należności za kredytowany koszt kredytu podlegający wyłączeniu przy dokonywaniu obliczeń w oparciu o art. 36a) omawianej ustawy. Jednak w podpisanym przez strony w tej samej dacie aneksie nr (...) do umowy pożyczki wskazano, że pozwana złożyła wniosek o sfinansowanie prowizji z całkowitej kwoty pożyczki poprzez potrącenie tej wierzytelności pożyczkodawcy z przysługującą jej wierzytelnością o wypłatę całkowitej kwoty pożyczki. W konsekwencji takie potrącenie od razu zostało dokonane ze wskazaniem, że pożyczkodawca z tytułu udzielonej pożyczki jest zobowiązany do zapłaty kwoty 4.100 zł, którą przeleje na wskazany rachunek bankowy, a prowizja została w ten sposób spłacona w całości (k. 35-38, 39, 40).

Taka konstrukcja miała umożliwić stronie powodowej zwiększenie maksymalnej kwoty prowizji poprzez podstawienie do wzoru sumy 9.918,72 zł, zamiast kwoty 4.100 zł, co skutkowało zawyżeniem dopuszczalnych maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu, które obliczone prawidłowo, tj.: $(4.100 \text{ zł} \times 25\%) + (4.100 \text{ zł} \times 540/365 \times 30\%)$, wynoszą 2.844,73 zł. Nie ulega wątpliwości, że takie działanie zmierzało do obejścia art. 36a) w zw. z art. 5 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim poprzez sztuczne podzielenie umowy pożyczki na umowę główną i aneks, zawarte w tym samym czasie i pozostające w bezpośrednim związku przyczynowo-skutkowym. W takiej sytuacji należało uznać, że postanowienia § 2 ust. 1 i 4 umowy pożyczki, przewidujące prowizję, stanowiącą całkowity koszt pożyczki, w wysokości 5.818,72 zł, są na podstawie art. 58 § 1 i 3 k.c. częściowo, tj. ponad kwotę 2.844,73 zł, nieważne. Tym samym pozwana zobowiązana była do zapłaty kwoty 6.944,73 zł, w tym: 4.100 zł tytułem kapitału i 2.844,73 zł tytułem prowizji.

W dniu 21 lutego 2017 roku A. G. zapłaciła kwotę 1.000 zł, a dnia 14 marca 2017 roku – kwotę 500 zł, uchybiając ustalonym w umowie terminom płatności (§ 4 ust. 1 i 3), w związku z czym powstał obowiązek zapłaty odsetek umownych za opóźnienie (§ 6 ust. 2 umowy). Rozliczenie pozostałego do spłaty świadczenia, z uwzględnieniem terminów i wysokości wpłat oraz przy przyjęciu zasad księgowania środków wskazanych w § 4 ust. 4 umowy wskazuje, że po rozliczeniu ostatniej wpłaty, tj. na dzień 14 marca 2017 roku, pozostały do spłaty kapitał wynosił 5.565,11 zł:

- kapitał na dzień 25 stycznia 2017 roku, tj. na datę wymagalności długu po upływie terminu wypowiedzenia – 6.944,73 zł; z wpłaty dokonanej dnia 21 lutego 2017 roku na odsetki za okres od 25 stycznia do 20 lutego 2017 r. podlegała zaliczeniu kwota 71,92 zł, a na kapitał – 928,08 zł;

- kapitał na dzień 13 marca 2017 roku – 6.016,65 zł; z wpłaty dokonanej dnia 14 marca 2017 roku na odsetki za okres od 21 lutego do 13 marca 2017 r. podlegała zaliczeniu kwota 48,46 zł, a na kapitał – 451,54 zł.

Skapitalizowane odsetki umowne od kwoty 5.565,11 zł za okres od dnia 14 marca 2017 roku do dnia 10 lipca 2017 roku (poprzedzającego dzień wniesienia pozwu) wynoszą 254,01 zł.

Ponieważ Sąd Rejonowy zasądził już prawomocnie od pozwanej na rzecz powódki, tytułem kapitału ustalonego na dzień 14 marca 2017 roku, kwotę 2.775,39 zł (k.70), to pozostała do zapłaty należność główna wynosi 2.789,72 zł

(5.565,11 zł – 2.775,39 zł). Natomiast skapitalizowane odsetki w kwocie 254,01 zł podlegały pomniejszeniu o zasądzoną już tytułem odsetek umownych kwotę 125,62 zł (k.70), co daje 128,39 zł, a następnie o kwotę 126,68 zł, wyliczoną tytułem odsetek umownych za okres od 14 marca 2017 roku do 10 lipca 2017 roku od zasądzonej już kwoty 2.775,39 zł, jako należność objętą pkt I wyroku (Sąd Rejonowy, zasądzając odsetki umowne za opóźnienie od dnia 25 stycznia 2017 r. do dnia 10 lipca 2017 r. orzekł ponad żądanie – k.4 i 70v.). W efekcie, tytułem skapitalizowanych odsetek umownych, należało dodatkowo zasądzić 1,71 zł.

Mając to na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmieniono zaskarżony wyrok w pkt II w ten sposób, że zasądzono od A. M. na rzecz (...) spółki z o.o. w G. kwotę 2.791,43 zł (2.789,72 zł + 1,71 zł).

We wnioskach apelacji nie zawarto żądania zasądzenia odsetek.

Wartość przedmiotu zaskarżenia wskazano w apelacji na kwotę 6.086 zł (z zaokrągleniem do pełnego złotego w górę), stanowiącą różnicę pomiędzy zasądzoną już prawomocnie kwotą 2.901,01 zł, a dochodzoną w pozwie kwotą 8.986,37 zł, ale we wnioskach apelacji zawarto żądanie zasądzenia ostatnio wymienionej kwoty, a zatem również należności objętej pkt I wyroku Sądu Rejonowego. Z kolei nie objęto zakresem zaskarżenia pkt IV wyroku tego Sądu, zawierającego rozstrzygnięcie o kosztach procesu.

W tych okolicznościach, zgodnie z art. 373 w zw. z art. 370 k.p.c., odrzucono apelację w części dotyczącej kwoty 2.901,01 zł (zasądzonej już prawomocnie) oraz co do kosztów procesu za pierwszą instancję (nieobjętych zakresem zaskarżenia).

W pozostałej części oddalono apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 100 zdanie pierwsze w zw. z art. 108 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. Żądanie zgłoszone w apelacji zostało uwzględnione w 31 %, co oznacza, że w takiej części, tj. do kwoty 77,50 zł, koszty tego postępowania poniesione wyłącznie przez stronę powodową tytułem opłaty od apelacji w kwocie 250 zł (k.80) obciążają pozwaną.

Na marginesie należy zauważyć, że wysokość opłaty od apelacji wynika z art. 28 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 roku, poz. 300 ze zm.), a zatem nie było podstaw do wzywania powoda do uzupełniania opłaty uiszczonej w kwocie 250 zł.